

Jaarfeesten

Samengesteld door:
Marijoke van der Keur (2024)

Inhoud

INLEIDING	4
HERFST EN MICHAËLS TIJD	5
ACHTERGROND	5
HOE VIEREN WE HET MICHAËLSFEEST?	5
SEIZOENSTAFEL	6
BOEKEN.....	8
VERHAALTJES.....	8
LIEDJES.....	8
VERSJES.....	15
BEGELEID SPELLETJES.....	17
<i>Kring- en tafelspelletjes</i>	17
<i>Vingerspelletjes</i>	18
ACTIVITEITEN.....	19
SINT MAARTEN	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ACHTERGROND	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
HOE VIEREN WE SINT MAARTEN?	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
SEIZOENSTAFEL	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
BOEKEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
VERHAALTJES.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
LIEDJES.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ACTIVITEITEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
SINTERKLAAS	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ACHTERGROND	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
HOE VIEREN WE SINTERKLAAS?	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
SEIZOENSTAFEL	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
BOEKEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
LIEDJES.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
VERSJES.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ACTIVITEITEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ADVENT	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ACHTERGROND	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
HOE VIEREN WE ADVENTSTIJD?	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
SEIZOENSTAFEL	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
BOEKEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
LIEDJES.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ACTIVITEITEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
KERSTMIS EN DE 13 HEILIGE NACHTEN	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ACHTERGROND	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
HOE VIEREN WE KERSTMIS?	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
SEIZOENSTAFEL	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
BOEKEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
LIEDJES.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
VINGERSPELLETJES.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ACTIVITEITEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
WINTER EN DRIEKONINGEN	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ACHTERGROND	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
SEIZOENSTAFEL	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
BOEKEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
VERHAALTJES.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

LIEDJES.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ACTIVITEITEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
MARIA LICHTMIS.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ACHTERGROND.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
HOE VIEREN WE MARIA LICHTMIS?.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
SEIZOENSTAFEL.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
BOEKEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
LIEDJES.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ACTIVITEITEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
LENTE.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
SEIZOENSTAFEL.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
BOEKEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
LIEDJES.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
VERSJES.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ACTIVITEITEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
PASEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ACHTERGROND.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
HOE VIEREN WE PALMPASEN EN PASEN?.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
SEIZOENSTAFEL.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
BOEKEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
LIEDJES.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
VERSJES.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ACTIVITEITEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
HEMELVAART EN PINKSTEREN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ACHTERGROND.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
HOE VIEREN WE HEMELVAART EN PINKSTEREN?.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
SEIZOENSTAFEL.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
BOEKEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
LIEDJES.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
VERSJES.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ACTIVITEITEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
SINT JAN EN ZOMER.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ACHTERGROND.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
HOE VIEREN WE HET SINT JANSFEEST?.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
SEIZOENSTAFEL.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
BOEKEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
VERHAALTJES.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
LIEDJES.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ACTIVITEITEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ANDERE ACTIVITEITEN MET KINDEREN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
NAT VILTEN MET KINDEREN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
NAT IN NAT SCHILDEREN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
VORMTEKENEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
WASSCHILDEREN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ALLEDAAGS SPELENDERWIJS.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
ANDERE INSPIRATIEBRONNEN.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
LITERATUUR TIPS.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
WEBSITES, PODCASTS, SOCIAL MEDIA.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

Inleiding

Her vieren van jaarfeesten is de manier om kleine kinderen in aanraking te laten komen met religie. En er zijn er genoeg in het jaar. Het hele jaar is gevuld met feesten, kleine en grote, bekende en onbekende. Jaarfeesten zijn de parels in het jaar, tijd voor verbinding en viering. We kennen in onszelf een ritme: ademhaling, de dag kent een ritme, de week en dus ook het jaar. Dit geeft houvast. We verbinden de feesten aan de seizoenen en christelijke feesten. Het zijn momenten om even uit het dagelijkse te stappen, tijd voor elkaar te hebben en te vieren. Maak dan ook je eigen rituelen en tradities. Maak het niet te groot als de kinderen nog klein zijn. Klein hoekje met seizoenstafel met Sint Maarten lampionnetje zingend om de tafel met gordijnen dicht is al magisch.

Door zelf met de natuur bewust mee te leven, kun je het een soort van 'verdikt' meegeven aan de kinderen. Dat wil zeggen dat wat je echt zelf ervaren hebt, mee kunt nemen. Je kunt met je hoofd wel bedenken wat herfst is, maar mooier is het als je kastanjes tegenkomt op je wandeling, die jou aanspreken en ze meeneemt. Voel steeds aan wat er klopt in het moment voor jou. Dan kunnen de kinderen hierin meedoen.

Alles heeft te maken met verbinding. Je kunt heel goed zingen of voorlezen, maar als je hart er niet in zit, komt het ook niet over bij de kinderen. Kies boekje, liedjes en spreuken uit waar jij een verbinding mee hebt.

Je kunt het heel jaar ook gebruiken voor je eigen ontwikkeling: beweeg mee met het naar binnen gaan in de herfst en je zelf moed in te spreken voor de winter begint. En bijvoorbeeld in september te kijken welke cursussen je wilt gaan doen. Ieder feest kent zijn eigen thema's die je hiervoor kunt gebruiken.

Vanaf 6 januari komt de lichte periode. Deze duurt tot Sint Jan. Dan neemt het licht af tot Kerst en begint de donkere periode. De Aarde reageert hier met vertraging op. Als het lichter wordt, is het immers nog lang koud. En na de langste nacht, hebben we nog niet het idee van de zomer gehad.

Als je de Aarde als levend wezen ziet, dan ademt deze in als de herfst begint en uit als de lente begint.

Wanneer ben jij het meest wakker? Je zou zeggen in de zomer, maar juist dan ben je letterlijk en figuurlijk veel buiten (jezelf). In de herfst keren we naar binnen en worden we wakker bij de dingen die in ons zelf spelen. Met Kerst wordt je echt wakker: 'Wie ben ik? Hoe wil ik omgaan met wat er op je pad komt.' Voor dit onderzoek heb je dan de oogst nodig van de herfst om op te kunnen kauwen.

Herfst en Michaëls tijd

Achtergrond.

Op 29 september vieren we het feest van de oogst, het Michaëlsfeest. Dit is de dag van Michaël, de heilige die naar de oude legende de draak van het kwaad met zijn zwaard verslaat. De herfst komt er alweer aan, de natuur trekt zich terug. Het moment dat de dag en de nacht even lang zijn, helemaal in evenwicht, precies tussen Sint Jan (de langste dag) en Kerstmis (de langste nacht) in. In de herfst maakt de natuur ons wakker in ons wilsleven.

We moeten moed verzamelen om de natte en koude dagen te weerstaan, net als bij het verhaal van de

Draak die verslagen moet worden. Daar is wilskracht voor nodig.

We oogsten, maken in, drogen, verzamelen hout voor de winter. Dit zijn allemaal wilshandelingen. De natuur nemen we mee naar binnen om straks de donkere dagen door te komen.

Als je de Aarde als levend wezen ziet, dan ademt deze in als de herfst begint en uit als de lente begint.

Wanneer ben jij het meest wakker? Je zou zeggen in de zomer, maar juist dan ben je letterlijk en figuurlijk veel buiten (jezelf).

In de herfst keren we naar binnen en staan we stil bij de dingen die in ons zelf spelen. Met Kerst wordt je echt wakker: 'Wie ben ik? Hoe wil ik omgaan met wat er op je pad komt.'

Voor dit onderzoek heb je de oogst nodig van de herfst om op te kunnen kauwen.

De herfst wordt voorafgegaan aan deze oogsttijd, waar we profiteren van de voedzame appels, noten,

Zaden en andere goede, vitaminerijke voeding die volop verkrijgbaar is.

Het Michaëlsfeest is een heerlijk feest waar dus ook het verzamelen van vruchten bij hoort.

Iedere vrucht heeft een belofte in zich: stop je het in de grond, dan komt er een hele nieuwe plant/boom uit.

Tegelijkertijd verdwijnt er veel in de natuur. Dit vraagt iets van je 'IK' kracht om niet mee te gaan dwarrelen met de blaadjes. Kinderen doen dit wel, als er storm op komst is, merk je dit meteen. Het kost kracht om rechtop te blijven staan en niet neerslachtig te worden.

Onze Michaëlstaak is: het wikken en wegen (doe je altijd wel) wat kinderen nodig hebben om zich te kunnen ontwikkelen. Het beeld wat er dan bij hoort is een weegschaal. Beslissingen maak je dan met je hart. Je probeert de intentie te zien van het kind. De Michaelstijd is heel geschikt om hiervoor ruimte te maken.

Hoe vieren we het Michaëlsfeest?

Met jonge kinderen vieren we wat in de natuur en het dagelijks leven beleefbaar is. De kinderen vinden buiten kostbare schatten als kastanjes, eikeltjes en de eerste herfstblaadjes. Dit kunnen een mooi plekje krijgen binnen op de seizoenstafel. We zingen liedjes van het appelvrouwtje, appeltjes poetsen, appelmoes maken en doen spelletjes van de herfst, de oogst en over de dieren en kabouters in het bos.

Moed kun je voordoen door met de kinderen over een balk te springen. Op Michaëlsdag maken we appelmoes.

Hou het vieren klein en bij de essentie en voel wat de herfst te brengen heeft.
Bij kleine kinderen vier je meer het oogstfeest, dan is Michael nog niet zo aan de orde.

Seizoenstafel

"De seizoenentafel is een plek in het lokaal waar de kringloop van het jaar gevolgd kan worden. Wat we buiten in de natuur waarnemen wordt binnen tot uitdrukking gebracht."

Bron: " De seizoenentafel" door Marjolein van Leeuwen-Zier en Jos Moeskops-Groenewoud, uitg. Christofoor.)

Bij de inrichting van de seizoenstafel laten we ons leiden door de jaarfeesten. Door het beeld dat wordt weergegeven op de seizoenstafel komt de verbeeldingskracht van het kind tot werking. We dienen met dit beeld zorgvuldig om te gaan. De jaartafel blijft dus vrij van rommel en verwelkte bloemen. De basis van de jaartafel bestaat uit een uitgespreide doek flanel of zijde, daarachter hangt in een punt een andere lap stof. Er kunnen hoogteverschillen aangebracht worden door middel van blokken onder de lappen. Ook is het mooi om te werken met boomstammen (voor de wortelkindertjes), vaasjes met bloemen, lichtjes en ansichtkaarten. De figuren zijn van wol/vilt of hout. De wortelkinderen zijn de kinderen van moeder aarde, die in de herfst naar binnen worden geroepen en in de lente weer naar buiten mogen.

De afbeeldingen uit het boek "*Het jaar rond*" gebruiken we als inspiratiebron.

Michaëlsfeest. Het is oogsttijd. Appeltjes, zonnebloemen en ons molentje staan mooi op de seizoenstafel. Rond Michaëls tijd maak je een bostaferieel met kabouters, egeltje, spinnenwebben of een kindje met een vlieger. Voor draken zijn de kinderen nog te klein. De molen staat voor het verwerken van de granen (van de oogst).

Voorbeeld KDV seizoenstafel

Voorbeeld BSO seizoenstafel

Boeken

Kabouter Thijm viert feest
Van herfst tot winter van Lidwien van Geffen
Herfst van Gerda Muller
Okke Nootje en Doppejan van Elsa Beskow
Door het jaar heen van Susannah van Asch-Yasuda
Pippa en pelle in de herfstwind

Verhaaltjes

Verhaaltjes voor peuters zijn kort, met veel herhaling en ritme. Deze zogenaamde bakersprookjes worden ook begeleid door gebaren, of als poppenspel aan de kinderen getoond.

Voorbeelden van dergelijke verhaaltjes zijn:

- De drie kipjes
- De sterke muis
- Het ongehoorzame kleine wolfje
- De drie biggetjes

Liedjes

Bij het zingen worden gebaren ter ondersteuning van de tekst gemaakt. De meeste liedjes zijn online te vinden op www.vrijeschoolliederen.nl, www.doehoek.nl en www.kinderliedjes.info.

Mooie rode appeltjes

Mooie rode appeltjes, tierelierieliere, mooie rode appeltjes, tierelierelom.
Die willen wij gaan plukken, tieleliere liere, die willen wij gaan plukken, tierelierelom.
(vervolgen met tierelierieliere, tierelierelom)
Dan gaan we het boompje schudden
Dan doen we de appeltjes in de mand
Dan nemen we de appeltjes mee naar huis. Dan gaan we de appels poetsen,
Dan gaan we de appels schillen
Dan gooien we de appels in de pan
Dan gaan we de appels koken
De appelmoes is nu klaar.
Dan gaan we ze lekker eten.
Oh wat is ze lekker..
Mmmmm!

In iedere kleine appel

In ied're kleine appel,
daar lijkt het wel een huis
En daarin zijn vijf kamertje precies als bij ons thuis.
In ieder hokje wonen
vijf pitjes zwart en klein
En die liggen daar te dromen van licht en zonneschijn.
Zij dromen dat zij later
als het kerstfeest wordt gevierd, ook appels zullen wezen
waar men de boom mee siert.

Herfst, herfst wat heb je te koop?

Herfst, herfst, wat heb je te koop
Duizend kilo bladeren op een hoop
Zakken vol met wind
Ja m'n kind
'k Weet niet of jij dat aardig vindt

Herfst, herfst, wat heb je te koop
Paddenstoelen, honderd op een hoop
'k Zet ze voor je neer
Heus meneer
Dat doe ik alle jaren weer

Herfst, herfst, wat heb je te koop
Dikke grijze wolken op een hoop
Alles in de stad
Gooi ik nat
Koop je van mij zo'n regenbad

Een appel

Een appel voor de honger,
een appel voor de dorst,
en één omdat het kindje
er groot en sterk van wordt.
Een appel om te geuren,
een appel om te kleuren,
en als ik er nog een nemen zou,
dan is het omdat ik er zo van hou.

Appeltjes, appeltjes glanzend en rond

Appeltjes, appeltjes glanzend en rond.
Rollen en tuimelen over de grond.
Rol niet te ver verscholen in het groen.
Wil ik je hier in mijn mandje weer doen. Eet ik je later zo glanzend en rond.
Appeltje, appeltje dat is gezond.

Een mandje vol appeltjes

Een mandje vol met appeltjes kreeg ik van tante Kee.
En als ik nu ga wandelen neem ik mijn mandje mee.
Falderie, faldera falderallalla.
Een mandje vol met appeltjes kreeg ik van tante Kee.

Zie je de kastanjes aan de bomen?

Zie je de kastanjes aan de bomen.

Zie je alle eikels op het mos.

Nu is het herfst de bladeren vallen.

Nu is het herfst in ieder bos.

Mooie kastanjes

Mooie kastanje donkerbruin oranje

Jij komt van de boom gevallen

En we roepen met z'n allen

Mooie kastanjes , mooie kastanje, donkerbruin oranje.

Plof, plof, plof.

Tsjoep zegt de vlieger

Tjoep zegt de vlieger en hij gaat de lucht in,

tjoep zegt de vlieger en hij gaat omhoog.

Zie je de vlieger wiegen, als maar hoger vliegen.

Tsjoep zegt de vlieger en hij gaat de lucht in,

tsjoep zegt de vlieger en hij gaat omhoog.

Onder hele hoge bomen

Onder hele hoge bomen,
In een groot kabouterbos,
Staat een heel klein, aardig huisje,
Zomaar midden op het mos.

Ik zou er graag in willen wonen,
Maar ik ben al veel te groot,
't is gemaakt voor de kabouters,
Met hun jas en mutsje rood.

Als het 's avonds donker wordt,
Dat is helemaal niet naar,
Want dan zitten de kabouters,
Heel gezellig bij elkaar.

Ieder zit dan op een krukje
Met een kaarsje in zijn hand
En dan zie je alle lichtjes
Van kaboutersprookjesland

Kastanjes val maar neer

Kastanjes val maar neer,
Het is geen zomer meer.
Plof, plof, plof;
Plof, plof, plof.

Alle blad'ren klein en groot

Alle bladeren klein en groot,
Worden geel en worden rood.
Dansen dan wel duizend keer,
zachtjes op de aarde neer.
Op de aarde neer geveleid,
Vormen zij een bont tapijt.
Lopen wij nu stil en zacht,
Over deze bonte pracht.

Paddenstoelen in het bos

Paddenstoelen in het bos
Groeien op het zachte mos.
Hebben soms een rode hoed,
maar een gele staat ook goed.
Beukennootjes op de grond
liggen overal in het rond.
Bruin en scherp met mooie hoekjes
zijn het echte eekhoornsnoepjes.

Op een grote paddenstoel

Op een grote paddenstoel rood met witte stippen,
Zat kabouter spillebeen heen en weer te wippen.
Krak zeide paddenstoel met een diepe zucht.
Allebei de benen hoepla in de lucht.

Pak je laarzen, pak je jas,
moeder breit een wollen das.
Loop maar in de regen,
loop maar in de wind,
klap in je handen, mijn lieve kind.

Pak je laarzen, pak je jas,
moeder breit een wollen das.
Loop maar in de regen,
loop maar in de wind,
stamp in de plassen, mijn lieve kind.

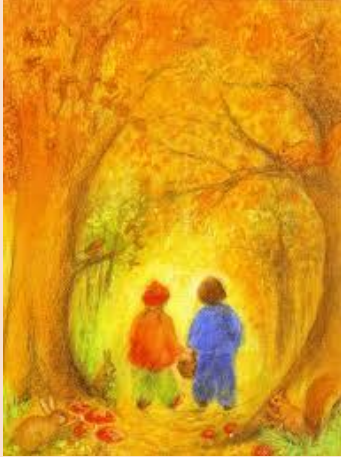
Pak je laarzen, pak je jas,
moeder breit een wollen das.
Loop maar in de regen,
loop maar in de wind,
dans met z'n tweeën, mijn lieve kind.

't Regent op de brug

't Regent op de brug, maar ik word niet nat
Ik ben nog iets vergeten maar ik weet niet wat
O, m'n zusje dans met mij zet je handjes in je zij
Heen en weer, heen en weer
Drie maal in de rondte en ik dans niet meer

Alle blad'ren klein en groot

Alle bladeren klein en groot,
worden geel en worden rood.
Dansen dan wel duizend keer,
zachtjes op de aarde neer.
Op de aarde neer gevleid,
vormen zij een bont tapijt.
Lopen wij nu stil en zacht,
over deze bonte pracht

Paddenstoelen in het bos

Paddenstoelen in het bos
Groeien op het zachte mos.
Hebben soms een rode hoed,
maar een gele staat ook goed.
Beukennootjes op de grond
liggen overal in het rond.
Bruin en scherp met mooie hoekjes
zijn het echte eekhoornsnoepjes.

Kaboutertjes drinken kabouterthee

Kaboutertjes drinken kabouterthee
Van dideldidee kabouterthee
Van dideldi dideldi doekjes
Met kleine kabouterkoekjes
Kaboutertjes eten kaboutertaart
Van dideldidaart kaboutertaart
Van dideldi dideldi daarsjes
Met kleine kabouterkaarsjes
Kaboutertjes eten kabouterpap
Van dideldidap kabouterpap
Van dideldi dideldi dentjes
Met kleine kabouterkrentjes

Er was eens een kleine kabouterman

Er was eens 'n kleine kabouterman,
die had er 'n keurig rood jasje aan.
Hij woonde in 'n huis,
niet te klein niet te groot.
De muren mooi wit en het dak helderrood.
Maar ooh, op 'n dag wat 'n ongeluk.
Toen brak zijn hele kabouterhuis stuk.
Oh arme kabouter, wat moest hij beginnen.
Gelukkig mocht hij bij de burens naar binnen.
Wat hebben zijn vriendjes toen voor 'm gedaan?
Ze zijn met z'n allen aan 't bouwen gegaan.

Ze bouwden 'n huis, niet te klein, niet te groot.
De muren mooi wit en het dak helderrood!

Eekhoorn

Eekhoorn, eekhoorn, met je lange staartje. Eekhoorn, eekhoorn, spring maar met een vaartje.

Tikketakke, tonen, roetsj in de bomen.

Paraplutje, parasolletje

Paraplutje, parasolletje

Eentje voor de regen de ander voor de zon pardon!

Het regent, het regent

Het regent, het regent,

de pannetjes worden nat.

Daar kwamen twee soldaatjes aan, die vielen op hun gat.

Klets nat.

Het regent, het regent,

de pannetjes worden nat.

Er kwamen twee boerinetjes, die vielen op hun kinnnetjes

Pats, pats, pats, auw!

Onder moeders paraplu

Onder moeders paraplu,

liepen eens twee kindjes.

Hanneke en Janneke,

dat waren echte vriendjes.

En de klompjes gingen van klik klak klik, en de regen viel van tik tak tik.

Onder moeders paraplu, onder moeders paraplu.

Hanse Panse kevertje

Hanse panse kevertje, die klom eens op een hek.
Neer viel de regen die spoelde hansje weg.
Op kwam de zon die maakte Hansje droog.
Hanse Panse kevertje die klom toen weer omhoog.

Er staat een molentje langs de dijk

Er staat een molentje langs de dijk.
En als de wind gaat waaien,
beginnen de wieken alle 4 een vrolijk rondje te draaien.
Wind waait, molentje draait.
Maakt het meel voor de akker.
Wind waait, molentje draait
maakt het meel voor de bakker.
Er rijdt een wagentje langs de dijk,
en lustig draaft het paardje.
Het graan gaat naar de molenaar toe.
Het paardje zwaait met zijn staartje.
Wind waait, molentje draait
maakt het meel voor de bakker.
Wind waait, molentje draait
maakt het meel voor de bakker.
De molenaar fluit er een deuntje bij
en telt de witte zakken.
Als alles straks gemalen is
dan kan de bakker weer bakken.

Versjes

Zilverdraad de kleine spin

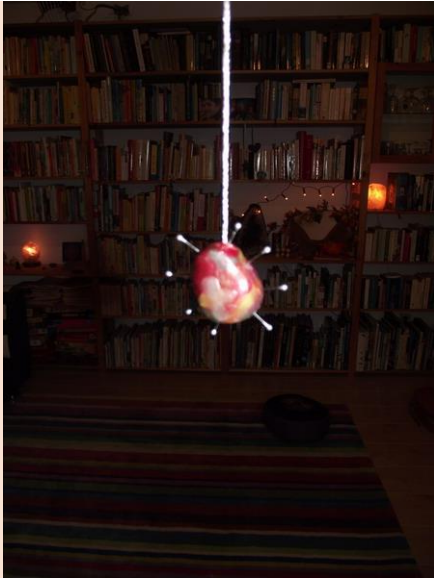
Zilverdraadje – een spinnetje gemaakt van een kastanje met spijkertjes aan een zilveren draad - woont in een versierd luciferdoosje.
Roep Zilverdraadje zijn doosje uit en laat hem goed zien aan de kinderen.

Zeg dan het versje op:
Zilverdraad, die kleine spin,
klimt vol trots zijn webje in.
(draai de zilverdraad steeds 1 slag om elke speld, rond en rond)
Bovenin gaat hij eens kijken
of hij zijn web al wat vindt lijken.
Zilverdraad is heel tevreë...
(nu houd je Zilverdraad even vast aan 1 poot en draad)

en glijdt...prrrrrrt weer naar benee!
(bij prrrrrrt laat je het lijfje los, maar houdt je de draad vast!)

Begeleid spelletjes

Kring- en tafelspelletjes

Kring- en tafelspelletjes doen is een fijne manier om zich met de kinderen te verbinden, hun focus naar binnen te brengen en alle ontwikkelingsgebieden te prikkelen. Je ondersteunt hierbij je woorden met fijne en grote gebaren. De kinderen kunnen vanuit hun belevingswereld zich al nabootsend verbinden met de inhoud van de woorden, en oefenen zowel de fijne als de grove motoriek. Hoe meer coördinatie er is in het lichaam, des te sterker wordt de basis gelegd voor het beweeglijk denken. De kinderen leren zich te oriënteren in de ruimte en het werkt sociaal vormend. Het kind leert in beweging te komen en mee te bewegen met een ander.

De haan

Kukeleku zo kraait de haan

Het is tijd om op te staan.

De haan wordt wakker aan zijn benen

Aan zijn hanentenen;

aan zijn buik en rug.

En is de haan dan nog niet wakker heus echt,

Dan kriebelt de zon aan zijn neus.

En weet je wat hij dan zegt?

Ik zet mijn kammetje

op mijn hanenhoofd recht.

En weet je wat hij dan zegt?

Ik zet mijn hanenbenen onder mijn hanenlijf recht.

Zo netjes naast elkaar, en dan kukelen maar.

Kruiwagen

Krui kruiwagen, krui maar voort. Ik zoek een aardig wagentje , wat mij toebehoort.

Heb je dan geen wagentje,

dan zal ik je gaan zoeken,

hier in alle hoeken.

Hier en daar, en ik weet niet waar. Ik heb hem al gevonden

oh wat ben ik blij.

Krui, kruiwagen

kom maar achter mij.

(Kind loopt rond in de kring, kiest een kindje die achter hem aanloopt. Wanneer ze ouder zijn kunnen ze als een sliert rondlopen en houden ze elkaar vast.)

De vrucht

Dit is een vrucht en wij zijn de zaadjes. Open springt de vrucht en weg zijn de zaadjes. Waar gaan die zaadjes dan naar toe? Ze liggen in de aard en blijven daar de hele winter lang bewaard.

(De kring is de vrucht, kinderen liggen op hun knietjes in de kring. Wanneer de vrucht open gaat springen ze op en gaan een eindjes verder weer op hun knietjes liggen.)

Ik ben een kleine eekhoorn

Ik ben een kleine eekhoorn, kijk maar naar mijn staart. Ik spring door de takken in vliegende vaart.

Ik zoek naar wat eten

en kijk hier heel goed rond,

en als ik wat kan vinden

dan is dat heel gezond. Lalalalala lalalalala lalalalalala. Lalalalala lalalalala lalalalalala.

(Kind loopt zoekend rond in de kring, zoekt bij la,lala een kindje uit en dan dansen ze samen in de kring)

Vingerspelletjes

De vingerspelletjes en handgebaren zijn de tegenhanger van de grote bewegingen. De fijne motoriek wordt geoefend tot in de vingertoppen. Door versjes te ondersteunen met gebaren, kan het kind zich vanuit de belevingswereld verbinden met de woorden en ontwikkelt het een rijke woordenschat. Het nabootsen van de gebaren geeft een innerlijk welbehagen.

Een spinnetje

Een spinnetje, een spinnetje

dat zoekt een klein vriendinnetje.

Het zoekt eens hier, het zoekt eens daar.

Ach had ik dat vriendinnetje nu maar.

Een spinnetje, een spinnetje

dat heeft een klein vriendinnetje.

Ze zoeken eens hier, Ze zoeken eens daar.

Ze zijn nu altijd bij elkaar.

Een slak

Slakje, slakje waar ga je naar toe?

Kom je van ver? Je lijkt zo moe.

Ik ga mijn weggetje niet zo vlug.

Ik draag mijn huisje op mijn rug.

Maar al gaat het heel kalmpjes aan.

Zie mij toch steeds verder gaan.

Langzaam, langzaam

ik kom er wel.

Heus, ik ben geen haas

en hoef niet zo snel.
Tot ik een plekje vind
waar ik slapen kan.
Daarna loop ik weer verder, tot dan!

Het windje

Wieje waje windje
wat breng je toch een kou Wieje waje windje
zo houd ik niet van jou. Wieje waje windje
vlieg vlug maar naar de zon Wieje waje windje
en kom dan warm weer om.

Activiteiten

Appelmoes of appelflappen maken

De oudste kindjes kunnen al helpen met appeltjes snijden. Als de pan op de kookplaat staat of de flappen in de oven zijn, verspreidt een heerlijke geur zich in de ruimte. En bij het middageten is het smullen!

Appeltjes rood

*Appeltjes rood en appeltjes rond
Appeltjes geel die zijn gezond. Appeltjes in de pan.
Daar maken wij appelmoes van.*

Zwiere-zwaaiers maken

Een dennenappel of zandzakje met stroken kleurig crepepapier en een touwtje eraan. Daarmee kun je buiten lekker zwierezwaaien en genieten van de wervelende slierten.

Vliegers maken voor op het raam

Herfstbladeren kleuren

De vorm van een blad geknipt papier met mooie herfstkleuren bewerken.

Bladeren rijgen

Een stompe naald, een touwtje en een berg herfstbladeren: daar kun je een mooie herfstslinger van maken! Juf kan er af en toe een rozenbottel of kastanje tussen doen.

Sint Michaëlsbrood bakken

Dit recept is ter inspiratie:

500 gram Lemairemeel, bloem of een mengsel van volkoren meel en bloem (ca 1:3)

2 1/2 dl lauwwarme melk

1/2 eetlepel gist

50 gram harde boter

2 eetlepels honing

krap 1/2 eetlepel zout

1ei

Sint Michaël bereidingswijze:

Meng het meel. Los de gist op in de melk en de honing. Meng het melkmengsel met het meel tot deeg. Snijd de boter in dunne plakjes en leg deze op het deeg. Strooi het zout op de boter. Laat dit ongeveer een kwartiertje staan tot zich blaasjes hebben gevormd. Voeg een gedeelte van het (met een eetlepel water) los geklopte ei toe. Roer nu alles met een vork van het midden uit tot een stevig, maar nog kleverig deeg.

Bestuif je werkblad. Kneed alles tot een elastisch deeg. Doe de deegbal terug in de kom, stop het geheel in een plastic zak en laat het deeg op kamertemperatuur tot tweemaal het volume rijzen. Houd van het gerezen deeg ca 150 gram apart. Maak van de rest van het deeg een ronde bal en druk die plat. Rol de platte bol op een met meel bestrooid aanrecht uit tot een ronde schijf van ca 25 cm doorsnee en leg deze deegschijf op een

bakplaat. Modelleer de deegschijf zodanig, dat het binnenste dunner en de rand dikker wordt.

Verdeel het achtergehouden deeg in drie porties en rol ze op tot slangen, die aan het ene uiteinde dubbel zo dik zijn als aan het andere. Vlecht deze deegslangen tot een zwaard. Bestrijk het brood met de rest van het ei, leg het deegzwaard erop en bestrijk dit met ei. Laat het brood nog even rijzen en bestrijk het nog een keer met ei.